

خصوصیات و ویژگی‌های ظاهری امام زمان(ع)

استاد مرکز تخصصی مهدویت حوزه علمیه قم گفت: ویژگی بارز در مورد امام زمان (عج)، شباهت با پیامبر اکرم(ص) است و ایشان دارای کمال موسی، شکوه عیسی و شکیبایی ایوب علیهم السلام هستند.

حجت‌الاسلام یوسفیان در گفت‌وگوی مشروح با فارس بیان کرد
 خصوصیات و ویژگی‌های ظاهری امام زمان(ع)/ غیبت امام یعنی چه؟
 استاد مرکز تخصصی مهدویت حوزه علمیه قم گفت: ویژگی بارز در مورد امام زمان (عج)، شباهت با پیامبر اکرم(ص) است و ایشان
 دارای کمال موسی، شکوه عیسی و شکیبایی ایوب علیهم السلام هستند.

به گزارش خبرنگار آیین و اندیشه خبرگزاری فارس در ادامه سلسله مباحث «#مهدویت و انتظار«# گفت‌وگوی مشروحی با
 حجت‌الاسلام والمسلمین «#مهدی یوسفیان«#؛ استاد مرکز تخصصی مهدویت و مؤلف کتاب‌های «#امام مهدی در
 قرآن«# «#؛ طلوع خورشید«# «#؛ غیبت امام مهدی«# «#؛ رخداد ظهور«#؛ و
 «#شرایط ظهور«#؛ انجام داده‌ایم که این هفته، بخش نخست آن تقدیم خوانندگان گرامی می‌شود.

شناخت موعود نقش مهمی در تنظیم زندگی افراد دارد

حجت‌الاسلام یوسفیان در ابتدای این گفت‌وگو بیان داشت: شناخت وجود مقدس امام زمان علیه السلام بسیار مهم و ارزشمند است؛
 چرا که از یک سو معرفت صحیح امام بر هر فرد واجب بوده و نبود آن، مرگ جاهلیت را به دنبال دارد و از سوی دیگر شناخت بهترین
 موعود پیامبران و مصلح جهانی و آگاهی از زندگانی او، نقش مهم و تعیین کننده‌ای در زندگی افراد دارد و حرکت آنان را تنظیم
 می‌کند.

وی گفت: این شناخت دو جنبه دارد: اول؛ معرفت شخص آن بزرگوار که او کیست و زندگانی او به چه صورت است؟ و دوم؛ معرفت
 شخصیت ایشان که جایگاه آن حضرت در نظام هستی کجاست و چه آثاری بر آن مترتب است و ما چه وظایفی در قبال امام داریم؟

القاب حضرت ولی عصر (عج) و معانی آنها

یوسفیان ادامه داد: نام و کنیه امام زمان علیه السلام، همان نام و کنیه پیامبر اکرم است. امام صادق علیه السلام از قول پدران بزرگوار
 خود از رسول خدا صلی الله علیه و آله نقل می‌کند: «#المهدی من ولدی اسمہ اسمی و کنیتہ کنیتی أشبه الناس بی خلقاً و
 خلقاً«#؛ مهدی از فرزندان من است، اسم او اسم من و کنیه او کنیه من است، شبیه ترین مردم به من از جهت صورت
 و سیرت است«#.

وی گفت: برخی لقب‌های مشهور ایشان عبارت است از: مهدی، قائم، منتظر، بقیة الله، صاحب الزمان، صاحب الامر و معروف‌ترین آنها
 «#مهدی«# است.

این کارشناس تخصصی مهدویت ادامه داد: هریک از این القاب، بیانگر پیام ویژه‌ای در مورد آن وجود مقدس است. آن بزرگوار را
 «#مهدی«# می‌گویند، زیرا هدایت شده‌ای است که مردم را به تمامی امور پنهان هدایت می‌نماید و
 «#قائم«# می‌نامند، چون برای حق و عدل قیام خواهد کرد. «#منتظر«#؛ نامیده‌اند؛ زیرا مؤمنان انتظار مقدم
 او را دارند و «#بقیة الله«#؛ خطاب می‌کنند چون که ذخیره خداوند است. «#حجت«#؛ می‌نامند از آن رو که
 حجت و گواه خدا بر خلق است و «#صاحب الزمان«#؛ می‌گویند، چرا که واسطه فیض خداوند و حلقه ارتباط مردم و خدا
 است و «#صاحب الامر«#؛ می‌خوانند؛ زیرا امر ولایت در اختیار او و حاکمیت برای او است.

خصوصیات ظاهری امام زمان عجل الله تعالی فرجه

استاد مرکز تخصصی مهدویت حوزه علمیه قم گفت: در روایات، شمایل و اوصاف حضرت مهدی علیه‌السلام بیان شده است که به
 برخی از آنها اشاره می‌کنم. ویژگی بارز در مورد آن بزرگوار، شباهت میان ایشان با پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله است. از پیامبر اسلام
 صلی الله علیه و آله نقل شده است: «#(مهدی) شبیه‌ترین مردم به من است در اوصاف و قیافه‌اش و در گفتار و

وی افزود: چهره آن حضرت، جوان و گندمگون، پیشانی‌اش بلند و تابنده، ابروانش هلالی و کشیده، چمشانس سیاه و درشت، بینی‌اش کشیده و زیبا، و دندان هایش براق و گشاده است.

وی ادامه داد: بر گونه راست ایشان خالی مشکین و در میانه شانه‌اش اثری ویژه همانند اثر نبوت دیده می‌شود. اندام آن بزرگوار متناسب و میانه است. صورت ایشان می‌درخشد: $171\# \& \text{وَجْهُهُ يَضِيءُ كَأَنَّهُ الْقَمَرُ لَيْلَةَ الْبَدْرِ}$ ؛ $171\# \&$ ؛ صورت او مانند ماه شب چهارده می‌درخشد؛.

وی گفت: امام مهدی علیه‌السلام دارای وجود معطر و خوش بو است و هیبت و عظمت فوق‌العاده‌ای دارد و در عین حال به مردم نزدیک است: $171\# \& \text{شَابٌ حَسَنُ الْوَجْهِ، طَيِّبُ الرَّائِحَةِ، هَيُوبٌ وَ مَعَ هَيْبَتِهِ مُتَقَرَّبٌ إِلَى النَّاسِ}$ ؛ $171\# \&$ ؛ جوانی خوش سیما، خوش بو و دارای هیبت و عظمت بوده و به مردم نزدیک است؛.

یوسفیان یادآور شد: او اهل عبادت و شب‌زنده‌داری، زهد و ساده‌زیستی، صبر و بردباری، عدالت و نیکوکاری است. $171\# \&$ ؛ یابی من ليله يرمى النجوم ساجداً و راکعا؛ پدرم فدای کسی که شب‌ها در حال سجده و رکوع (طلوع و غروب) ستارگان را مراعات می‌کند.

وی گفت: لباس مهدی، جز پوشاکی درشت، خوراک او جز غذایی سخت (و بی‌خورش) نیست. $171\# \&$ ؛ علیه کمال موسی و بهاء عیسی و صبر ایوب و...؛ او دارای کمال موسی، شکوه عیسی و شکیبایی ایوب است.

نسب امام مهدی علیه‌السلام

حجت‌الاسلام یوسفیان گفت: پدر حضرت مهدی علیه‌السلام، امام حسن عسکری علیه‌السلام یازدهمین امام معصوم و مادر بزرگوارش حضرت نرجس است.

وی گفت: مادر ایشان کنیزی بسیار پاک و وارسته بود که در خانه حکیمه خاتون، دختر امام جواد علیه‌السلام و عمه امام حسن عسکری علیه‌السلام و تحت تربیت ایشان قرار داشت. پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله، امام علی علیه‌السلام و صادقین علیهما‌السلام ایشان را بهترین کنیز خطاب کرده بودند. امام علی علیه‌السلام در مورد ایشان فرمود: $171\# \&$ ؛ یابی خیرة الاماء؛ $171\# \&$ ؛ پدرم به فدای کسی که پسر بهترین کنیزان است؛.

وی گفت: برای جناب نرجس خاتون، نام‌های دیگری نیز گفته شده است؛ مانند: ریحانه، سوسن، و صقیل.

وی افزود: طبق برخی اقوال ایشان $171\# \&$ ؛ ملیکه؛ نوه قیصر روم و از جانب مادر از نسل شمعون وصی حضرت عیسی علیه‌السلام و اهل روم بود که به دست مسلمانان اسیر شد.

ميلاد حضرت امام زمان علیه‌السلام

نویسنده و پژوهشگر مسائل مهدویت گفت: امام مهدی علیه‌السلام در سپیده دم جمعه، نیمه شعبان سال 255 هـ.ق (869 م) در شهر سامرا در عراق دیده به جهان گشود. البته در سال تولد ایشان اختلافی مطرح و سال 254 و 256 نیز گفته شده است که می‌تواند به علت پنهانی بودن تولد ایشان باشد.

وی ادامه داد: ولادت آن حضرت نزد شیعه و برخی از اهل سنت از مسلمات تاریخ است. عده‌ای از پژوهشگران در کتاب‌های خود، به نام برخی از علمای عامه که ولادت حضرت را پذیرفته‌اند اشاره کرده‌اند.

دوران زندگی حضرت مهدی علیه‌السلام

یوسفیان گفت: زندگی حضرت مهدی علیه‌السلام به سه دوره تقسیم شده است: اولین دوره، دوره اختفا است. این دوره از زمان ولادت شروع شد و تا شهادت امام حسن عسکری علیه‌السلام ادامه یافت. این دوره پنج سال بود و کودکی آن حضرت را شامل می‌شد.

وی گفت: دوران غیبت، دومین دوره زندگی امام است. این دوره از زمان شهادت امام حسن عسکری علیه‌السلام شروع شده و تا زمان

ظهور ادامه دارد. این دوره خود به دو مرحله تقسیم می‌شود: مرحله اول، غیبت صغری است: این دوره زمانی محدود، از سال 260 هـ.ق تا 329 (حدود هفتاد سال) را شامل می‌شود.

یوسفیان گفت: این دوران، نقش مهم و تعیین کننده‌ای برای ورود شیعیان به مرحله غیبت کبری داشت. ویژگی بارز این دوره وجود چهار سفیر و نایب خاص بود: عثمان بن سعید عمری، محمد بن عثمان بن سعید عمری، حسین بن روح نوبختی و علی بن محمد سمری. اینان نقش رابطه بین مردم و امام را ایفا می‌کردند.

وی گفت: مرحله دوم غیبت کبری است؛ با رحلت علی بن محمد سمری، دوران غیبت کبری یا غیبت تامه شروع شد. در این دوره دیگر فردی به عنوان نایب خاص به عنوان رابط ویژه میان مردم و امام علیه‌السلام، وجود ندارد.

امام زمان در آخرین توقیع خود به نایب چهارم چه نوشت؟

حجت‌الاسلام یوسفیان گفت: امام زمان علیه‌السلام در آخرین توقیع خود به نایب چهارم فرمود: «ای علی بن محمد سمری! خداوند اجر برادرانت را در عزای تو عظیم گرداند که تو، ظرف شش روز آینده خواهی مرد. پس خود را برای مرگ مهیا کن و به احدی وصیت مکن که پس از وفات تو، قائم مقام تو شود که دومین غیبت (غیبت تامه) واقع گردیده است».

نیابت از امام زمان همانند غیبت دو مرحله دارد

حجت‌الاسلام یوسفیان گفت: همان گونه که غیبت دو مرحله‌ای بود، نیابت نیز دو مرحله دارد: نیابت خاص برای غیبت صغری و نیابت عام برای غیبت کبری. در «نیابت خاص»؛ چهار تن با اسم و رسم مشخص، از طرف امام معین شده و از سوی نایب قبل به مردم معرفی شدند. در «نیابت عام»؛ براساس یک ضابطه کلی و معین از سوی امامان، نایب عام مشخص شده و مردم باید به او رجوع کنند.

وی ادامه داد: البته مقام نیابت از طرف امام علیه‌السلام به واجد شرایط تفویض می‌شوند؛ نه این که مردم بخواهند مقام نیابت را به کسی واگذار کنند.

توقیع امام زمان درباره نیابت عامه در زمان غیبت کبری

استاد مرکز تخصصی مهدویت گفت: شیخ صدوق، شیخ طوسی، و طبرسی توقیعی از امام زمان علیه‌السلام نقل کرده‌اند. «اما الحوادث الواقعة فارجعوا فیها الی رواة حدیثنا فانهم حجتی علیکم و انا حجة الله علیهم»؛ (در حوادث و رخدادهایی که واقع می‌شود، به روایت کنندگان حدیث ما رجوع کنید که آنان حجت من بر شما و من حجت خدا بر آنانم).

وی تأکید کرد: سرپرستی امور مردم در زمان غیبت کبری، از طرف امام زمان علیه‌السلام در دست «ولی فقیه» قرار گرفته است. منصب «فتوا» و «قضاوت»؛ از پیش به وسیله ائمه برای فقها قرار داده شده بود؛ ولی رسمیت مرجعیت و زعامت فقهای اسلام، از این تاریخ پدید آمد و تا زمان ظهور ادامه دارد.

استاد مرکز تخصصی مهدویت حوزه علمیه قم گفت: امام شؤون و وظایفی دارد که به همه آنها - جز آنچه با غیبت ناسازگار است - به بهترین وجه اقدام می‌کند. خود آن حضرت می‌فرماید: «الانتفاع بی فی غیبتی فکالانتفاع بالشمس اذا غیبتها عن الابصار السحاب»؛ «بهره بردن از من در عصر غیبتم، مانند بهره بردن از آفتاب است، هنگامی که ابرها او را از چشم‌ها می‌پوشانند».

مراد از غیبت امام زمان چیست؟

وی ادامه داد: باید دانست که مراد از غیبت «امام غایب»؛ ظاهر نبودن ایشان است، نه حاضر نبودن، امام مهدی علیه‌السلام با قیام، ظهور می‌کند، نه این که حضور پیدا کند. حضرت در میان مردم حاضر و بر کارها ناظر است و در موارد لازم، فریادرسی و عنایت می‌کند.

وی افزود: آن بزرگوار در توقیعی به شیخ مفید می‌فرماید: «فانا نحیط علماً یانبائکم و لایعزب عنا شیء من اخبارکم»؛ «ما بر اخبار و احوال شما آگاهیم و هیچ چیز از اوضاع شما بر ما پوشیده و مخفی نیست».

یوسفیان گفت: و در قسمتی دیگر از این توقیع آمده است: «إنا غیرمهملین لمراعاتکم و لاناسین لذکرکم و لولا ذلک لنزل بکم الأول واصلمکم الاعداء»؛ «ما در رسیدگی و سرپرستی شما کوتاهی و اهمال نکرده و یاد شما را از خاطر نبرده‌ایم؛ اگر جز این بود، دشواری‌ها و مصیبت‌ها بر شما فرود می‌آمد و دشمنان، شما را ریشه کن می‌کردند».

دوران غیبت میدان آزمایش است

نویسنده و پژوهشگر مسائل مهدویت گفت: امام صادق علیه‌السلام فرمود: «صاحب هذا الامر یتردد بینهم و یمشی فی اسواقهم و یطأ فرشهم و لایعرفونه»؛ «صاحب این امر (قیام و حکومت الهی) در میان آنها تردد دارد و در بازارهایشان را می‌رود و بر فرش‌هایشان گام می‌نهد؛ ولی او را نمی‌شناسد».

وی یادآور شد: دوران غیبت، میدان بزرگ‌ترین آزمایش و غربال انسان‌ها است و ایمان و عمل مؤمنان به بوته امتحان و سنجش گذاشته می‌شود تا چه کسی موفق و سربلند شود.

حجت‌الاسلام یوسفیان در پایان بخش نخست گفت‌وگوی خود با فارس اظهار داشت: سومین دوره زندگی حضرت، دوران ظهور است: این دوره به اذن خدا، با پایان غیبت کبری شروع می‌شود و آن حضرت با خروج و قیامشان، حاکمیت الهی خود را بر جهان برقرار می‌کند و آن را از عدل و داد آکنده می‌سازد.